

ศูนย์พัฒนาการค้าและธุรกิจไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร

ตลาดสินค้าบรรจุภัณฑ์ในเวียดนาม

กันยายน 2565

ตลาดสินค้าบรรจุภัณฑ์ในเวียดนาม

1. ภาพรวม

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ธุรกิจบรรจุภัณฑ์ได้มีส่วนร่วมที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเวียดนาม และถือเป็นภาคการผลิตที่มีศักยภาพพร้อมด้วยโอกาสอันมากมายจากการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรมต่างๆ และข้อตกลงการค้าหลายฉบับที่เวียดนามได้ลงนามไว้ จากรายงานของ FiinGroup ระบุว่า ธุรกิจบรรจุภัณฑ์เป็นหนึ่งในกลุ่มธุรกิจที่มีการขยายตัวเร็วที่สุดด้วยอัตราเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 13.4 ต่อปีในช่วง 2558-2563 ส่วนปี 2565 ธุรกิจบรรจุภัณฑ์ยังคงมีการเติบโตอย่างมาก เนื่องจากการเติบโตด้านบรรจุภัณฑ์อาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค การนำเข้าและส่งออก ระหว่างประเทศ รวมถึงความต้องการของตลาดภายในประเทศนับวันเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัจจุบัน มีโรงงานผลิตบรรจุภัณฑ์กว่า 900 แห่งทั่วประเทศ โดยร้อยละ 70 ตั้งอยู่ที่จังหวัดต่างๆ ทางภาคใต้ของเวียดนาม

สำหรับช่วงปี 2563-2564 เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อธุรกิจบรรจุภัณฑ์ด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์จริง โดยการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้ผู้ประกอบการในตลาดประสบปัญหาหลายประการ เนื่องจากมาตรการล็อกดาวน์และการเว้นระยะห่างทางสังคม ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน การหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงราคาวัตถุดิบที่ปรับสูงขึ้น แต่ธุรกิจบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ในการบรรจุภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพ สารเคมีทำความสะอาด และสารฆ่าเชื้อ ได้มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ควบคู่กับการขยายตัวของตลาดอีคอมเมิร์ซ ในขณะที่ความต้องการบรรจุภัณฑ์ที่ใช้สำหรับกลุ่มสินค้าฟุ่มเฟือยและอุตสาหกรรมมีแนวโน้มลดลง บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ในการบรรจุสินค้าอาหารมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 30-50 ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 5-10 และผลิตภัณฑ์เภสัชเคมีร้อยละ 5-10 นอกจากนี้ การขยายตัวของอุตสาหกรรมอาหารของเวียดนามเป็นแรงผลักดันที่ช่วยให้อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 15-20 ต่อปี โดยบรรจุภัณฑ์พลาสติกมีอัตราการเติบโตร้อยละ 25 ต่อปี

สำหรับบรรจุภัณฑ์อ่อนตัว (Flexible Packaging) และบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ใช้ในการบรรจุอาหารและเครื่องดื่มได้รับผลกระทบน้อยที่สุด เนื่องจากสัดส่วนของบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้ยังอยู่ในระดับสูง ส่วนบรรจุภัณฑ์กระดาษได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วจากความต้องการในการบรรจุผลิตภัณฑ์สนับสนุนธุรกิจออนไลน์และจัดจำหน่ายโดยตรง รวมถึงการเติบโตของกลุ่มสินค้าส่งออกหลัก เช่น สิ่งทอ รองเท้าหนัง อาหารทะเล ชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ส่วนบรรจุภัณฑ์โลหะก็ได้ส่งสัญญาณทิศทางที่ดี เนื่องจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เก็บอาหารในระยะยาวของผู้บริโภค สำหรับบรรจุภัณฑ์แก้วได้รับผลกระทบอย่างมาก เนื่องจากกลุ่มธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารหลายแห่งถูกปิดดำเนินการชั่วคราว รวมถึงความต้องการด้านธุรกิจเครื่องสำอางที่ชะลอตัวในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในปี 2564

ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ต่อกลุ่มผู้ประกอบการผลิตบรรจุภัณฑ์ในปี 2564

ธุรกิจหดตัว	ธุรกิจคงเดิม	ธุรกิจดีขึ้น	ธุรกิจดีขึ้นมาก
37.5%	25%	25%	12.5%

(ที่มา: Vietnam Report ณ เดือนพฤศจิกายน 2564)

อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ยังคงเปิดโอกาสในการพัฒนาด้านการผลิตบรรจุภัณฑ์ในเวียดนาม โดยผลักดันกระบวนการเปลี่ยนแปลงใหม่พร้อมนวัตกรรมสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล การขยายการผลิต และตลาดที่จัดจำหน่าย

2. ตลาดสินค้าบรรจุภัณฑ์กระดาษ

2.1 การผลิต

Euromonitor ระบุว่า ตลาดบรรจุภัณฑ์กระดาษของเวียดนามในปี 2564 มีมูลค่า 2,060 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คาดว่าจะมีมูลค่า 3,110 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในปี 2570 โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 7.5 ต่อปี

ปัจจุบัน เวียดนามมีโรงงานผลิตบรรจุภัณฑ์กระดาษจำนวนมาก โดยในปี 2564 มีกำลังการผลิตรวม 4.7 ล้านตันต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 11 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยผู้ผลิตรายใหญ่ เช่น Tetra Pak Vietnam, Marubeni, Vina Kraft Paper, Thuan Phat Hung, Cheng Loong, Thuan An, Dong Hai Ben Tre, Tan Long, MP Pack เป็นต้น นอกจากนี้ ในปี 2565 มีโครงการลงทุนก่อสร้างโรงงานผลิตบรรจุภัณฑ์กระดาษเพิ่มอีกหลายแห่ง คาดว่า กำลังการผลิตจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต

ตัวอย่างโครงการผลิตบรรจุภัณฑ์กระดาษที่ได้รับใบอนุญาตการลงทุนและกำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง

ชื่อโครงการ	ที่ตั้ง	กำลังผลิตต่อปี
1 บริษัท An Viet Phat	จังหวัด บิ่งห์เฟือก	500,000 ตัน
2 บริษัท Thuan An	จังหวัด บิ่งห์เฟือก	300,000 ตัน
3 บริษัท Dong Hai Ben Tre	จังหวัด เบินแจ	200,000 ตัน
4 บริษัท A.F.C Co., Ltd	จังหวัด บิ่งห์เฟือก	100,000 ตัน
5 บริษัท Vina Kraft Paper สังกัด SCG Packaging	จังหวัด หวิญฟุก	870,000 ตัน

ในปี 2564 ปริมาณการใช้กระดาษสำหรับการผลิตบรรจุภัณฑ์อยู่ที่ 4.54 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0 จากปีก่อน ซึ่งถือว่าเป็นการเติบโตที่น่ายินดีในบริบทของผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 สมาคมกระดาษเวียดนามระบุว่า ปริมาณการใช้บรรจุภัณฑ์กระดาษทั่วประเทศเวียดนามในระยะปี 2564-2568 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 12 เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนาม พร้อมการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของภาคพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 18 ในปี 2565 นอกจากนี้ ยังมีการปฏิบัติตามมาตรการลดการปล่อยทิ้งขยะพลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวและถุงพลาสติก ซึ่งมีส่วนช่วยทำให้ความต้องการบรรจุภัณฑ์กระดาษภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น

2.2 การนำเข้าและการส่งออก

ในปี 2564 เวียดนามนำเข้ากระดาษสำหรับการผลิตบรรจุภัณฑ์ปริมาณ 1.4 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2563 โดยแบ่งเป็นกระดาษแข็งไม่เคลือบปริมาณ 0.6 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.7 และกระดาษแข็งเคลือบ 0.8 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.8 ตลาดนำเข้าหลักของเวียดนาม เช่น จีน ญี่ปุ่น และไทย เป็นต้น

เวียดนามส่งออกกระดาษสำหรับการผลิตบรรจุภัณฑ์ปริมาณ 1.3 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 13.2 จากปีก่อน เนื่องจากการส่งออกไปยังตลาดบางแห่งลดลง เช่น จีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ลาว ไทย และสหภาพยุโรป ปัจจุบันเวียดนามส่งออกกระดาษบรรจุภัณฑ์ไปยัง 33 ประเทศ โดยประเทศในเอเชียมีส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 98.9) รองลงมาคือแอฟริกา (ร้อยละ 0.5) ออสเตรเลีย (ร้อยละ 0.4) และอเมริกาและยุโรป (ร้อยละ 0.2)

ผู้เชี่ยวชาญคาดการณ์ว่า ในปีต่อๆ ไป สหภาพยุโรปและจีนจะเป็นลูกค้ารายใหญ่ของผู้ผลิตเวียดนาม เนื่องจากจีนกำลังประสบปัญหาการขาดแคลนผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์กระดาษ และสหภาพยุโรปจะเพิ่มการนำเข้าจากเวียดนามจากการใช้ประโยชน์ของข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปและเวียดนาม (EVFTA)

2.3 แนวโน้มตลาดสินค้าบรรจุภัณฑ์กระดาษ

สมาคมกระดาษเวียดนามระบุว่า ในอีก 5-10 ปีข้างหน้า ความต้องการบรรจุภัณฑ์กระดาษคาดว่าจะเติบโตประมาณร้อยละ 14-18 ต่อปี เนื่องจากบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้รับความนิยมมากขึ้น รวมทั้งยอดขายสินค้าผ่านอีคอมเมิร์ซเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาของอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์กระดาษในปี 2565 อาทิ แนวโน้มการส่งออกสินค้าที่เพิ่มขึ้นสูง ข้อได้เปรียบจากข้อตกลงการค้าเสรีต่างๆ และการลงทุนจากต่างชาติที่ยังคงไหลเข้ามาเวียดนามอย่างต่อเนื่อง

จากศักยภาพของตลาดสินค้าบรรจุภัณฑ์กระดาษที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีผู้ประกอบการจำนวนมากได้ลงทุนสร้างโรงงานผลิตในปีที่ผ่านมา เช่น An Viet Phat Group มีกำลังการผลิต 500,000 ตัน/ปี Dong Hai Ben Tre Joint Stock Company มีกำลังการผลิต 200,000 ตัน/ปี Thuan An Joint Stock Company 300,000 ตันต่อปี AFC Paper Company ในจังหวัด Binh Phuoc (ภาคใต้) 100,000 ตันต่อปี และ Packaging Company ในจังหวัด Vinh Phuc (ภาคเหนือ) กำลังการผลิต 870,000 ตัน/ปี เป็นต้น การลงทุนที่เพิ่มขึ้นเพื่อขยายการผลิตจากภาครัฐกิจจะไม่เพียงตอบสนองอุปสงค์ในประเทศโดยเฉพาะในช่วงเศรษฐกิจฟื้นตัวหลังเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 แต่ยังรองรับการส่งออกสินค้าที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย

3. ตลาดสินค้าบรรจุภัณฑ์พลาสติก

3.1 การผลิต

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ภาคการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกได้มีการเติบโตอย่างรวดเร็วโดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยกว่าร้อยละ 25 ต่อปี ซึ่งมีสัดส่วนรายได้สูงสุดในอุตสาหกรรมพลาสติกที่ร้อยละ 38-39 เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมอาหารมีการขยายตัวในระดับดี นอกจากนี้บรรดาผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนี้ได้มีการลงทุนในเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์พลาสติกให้สูงขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการตามมาตรฐานที่เข้มงวดเกี่ยวกับความปลอดภัยทางอาหาร

เนื่องด้วยธุรกิจสินค้าอุปโภคบริโภคมีการขยายตัวที่ดี ได้มีส่วนช่วยรักษาอัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์พลาสติกได้อย่างมั่นคง อัตราการเติบโตของภาคบรรจุภัณฑ์พลาสติกในปี 2564 ส่วนใหญ่มาจากการเติบโตของการใช้จ่ายสำหรับสินค้าเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์และอาหาร โดยบรรจุภัณฑ์พลาสติกในกลุ่มอาหารอยู่ที่ร้อยละ 15.2 และเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ประมาณร้อยละ 13.1 สำหรับความต้องการของบรรจุภัณฑ์ขวดพลาสติก PET ขนาดใหญ่ (1,000 -2,000 มล. สำหรับเครื่องดื่มน้ำอัดลม และ 5,000 มล. สำหรับน้ำดื่ม) มีแนวโน้มที่จะกลับมาอยู่ในระดับปกติ ในยุคหลังวิกฤต Covid-19 คาดว่า ปริมาณการขายบรรจุภัณฑ์ขวดพลาสติก PET ที่ใช้ครั้งเดียวขนาดตั้งแต่ 330 ถึง 600 มล. จะฟื้นตัว นอกจากนี้ กลุ่มผู้ผลิตยังได้ให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงการออกแบบฉลากบรรจุภัณฑ์เป็นอย่างมากเพื่อดึงดูดความสนใจให้กับตัวสินค้าของผู้บริโภค โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลต่างๆ ของเวียดนาม เช่น เทศกาลวันปีใหม่เวียดนาม

3.2 ผู้เล่นในตลาด

ตามข้อมูลของสมาคมพลาสติกเวียดนาม (VPA) อุตสาหกรรมพลาสติกเวียดนามมี 2,000 บริษัททั่วประเทศ โดยแบ่งเป็นบริษัทบรรจุภัณฑ์พลาสติกจำนวนประมาณ 460 ราย ผู้ผลิตสินค้าบรรจุภัณฑ์พลาสติกส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในทางภาคใต้ของเวียดนาม เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของนิคมอุตสาหกรรมแปรรูปจำนวนมากที่เป็นลูกค้ารายหลักๆ ของธุรกิจแขนงนี้ ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงโอกาสสำหรับการพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์พลาสติกในตลาดทางภาคเหนือและภาคกลางของเวียดนามที่มีความพร้อมและศักยภาพด้านการขนส่งทางเรือเพื่อส่งออก นอกจากนี้จากการลงนามข้อตกลงการค้าเสรีต่างๆ เช่น CPTPP, EVFTA และ RCEP ทำให้มีคู่ค้าหลายรายเริ่มหันมาสั่งซื้อสินค้าจากเวียดนามแทน เพื่อใช้ประโยชน์จากต้นทุนการผลิตที่ต่ำพร้อมสิทธิพิเศษต่างๆ ทางภาษีส่งออก

ในปี 2564 บริษัทต่างชาติขนาดใหญ่หลายรายได้เข้าซื้อกิจการของบริษัทพลาสติกเวียดนาม โดยกลุ่ม SCG ประเทศไทยได้เข้าซื้อหุ้นร้อยละ 70 ของ Duy Tan Plastic Company ซึ่งเป็นบริษัทพลาสติกชั้นนำในเวียดนาม ก่อนหน้านั้นในปี 2563 เอสซีจีได้เป็นเจ้าของ Bien Hoa Packaging Company นอกจากนี้ ในตลาดเวียดนามยังมี ผู้ผลิตที่ครองส่วนแบ่งการตลาดสำหรับสินค้าบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดอ่อนตัวที่มีลักษณะเป็นชั้นฟิล์มหลายชั้น (multi-layered flexible packaging) เช่น Tappack (เกาหลีใต้) Batico (ไทย) Huhtamaki, J.S Packaging และ Fuji Seal (ญี่ปุ่น) ในขณะที่ผู้ผลิตในท้องถิ่นเป็นผู้นำตลาดบรรจุภัณฑ์ชนิดอ่อนตัวแบบชั้นเดียว (mono-layered flexible packaging) เช่น An Phat, Tan Tien Plastic Group และ Rang Dong Plastic ส่วนตลาดสินค้าบรรจุภัณฑ์ประเภทรูปทรงแข็งตัว (Rigid packaging) โดยแบ่งเป็น PET Plastics มีผู้ผลิตประมาณ 80 ราย โดยผู้ผลิตรายใหญ่ เช่น Tan Phu Plastics, Duy Tan Plastics เป็นต้น และ NON- PET Plastics เช่น Duy Tan Plastics, Dynaplast, Srithai เป็นต้น ปัจจุบัน เวียดนามมีบริษัทที่ดำเนินงานในอุตสาหกรรมพลาสติกจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมพลาสติกร้อยละ 92 เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (บริษัทที่มีรายได้ต่อปีน้อยกว่า 2 แสนล้านบาท/ปี)

ที่มา: Fiin Research

3.3 การนำเข้า

การนำเข้าเม็ดพลาสติก

ปัจจุบัน ปริมาณวัตถุดิบที่นำเข้าจากต่างประเทศสำหรับภาคอุตสาหกรรมพลาสติกของเวียดนามมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 80 ของปริมาณวัตถุดิบพลาสติกที่ต้องการทั้งหมด โดยเม็ดพลาสติก PP เป็นหนึ่งในวัตถุดิบที่ต้องนำเข้า

มาในปริมาณมากที่สุด ในปี 2564 เวียดนามนำเข้าเม็ดพลาสติกทุกชนิดมูลค่า 11,685 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สำหรับตลาดนำเข้าเม็ดพลาสติกทุกชนิดสำคัญของเวียดนามในปี 2564 เวียดนามนำเข้าจากจีนมากที่สุด รองมาเป็นเกาหลีใต้ ซาอุดีอาระเบีย ไต้หวัน และไทยเป็นคู่ค้าอันดับที่ 5

ตลาดนำเข้าเม็ดพลาสติกสำคัญของเวียดนามในปี 2564

หน่วย ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	ปี 2563	ปี 2564	อัตราการเติบโต (%)
จีน	1,190	2,342	96.8
เกาหลีใต้	1,379	2,339	69.6
ซาอุดีอาระเบีย	851.8	1,551	82.1
ไต้หวัน	980.8	1,264	28.9
ไทย	595	945	58.8
อื่นๆ	3,400	3,243	-
รวม	8,397	11,685	39.2

ที่มา: กรมศุลกากรเวียดนาม

3.4 การส่งออก

ในปี 2564 เวียดนามส่งออกเม็ดพลาสติกมูลค่า 2,264 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 68 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา และผลิตภัณฑ์จากพลาสติกมูลค่า 4,930 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.6 โดยสินค้าถุงพลาสติกมีสัดส่วนมากที่สุด (894 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ตลาดส่งออกสินค้าบรรจุภัณฑ์พลาสติกสำคัญของเวียดนาม เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และยุโรป เป็นต้น เวียดนามมีข้อได้เปรียบที่มีต้นทุนการผลิตสินค้าอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ส่งออกไปยังตลาดดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นพลาสติกชีวภาพย่อยสลายได้ จึงได้มาตรฐานตามข้อกำหนดของตลาดต่างๆ ที่จำกัดการใช้ถุงพลาสติกและให้เปลี่ยนมาใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกชีวภาพย่อยสลายได้แทน

3.5 ตลาดสินค้าพลาสติกชีวภาพ (Bio-plastic)

ความต้องการผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ทำมาจากพลาสติกชีวภาพนับวันเพิ่มขึ้น ซึ่งในปัจจุบัน ถึงแม้ยังมีสัดส่วนยังไม่มากนัก แต่คาดว่าจะมีการขยายตัวถึงร้อยละ 36 ในรอบ 5 ปีข้างหน้า และจะเปิดโอกาสให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจบรรจุภัณฑ์พลาสติกในการปรับเปลี่ยนทางเทคโนโลยีเพื่อผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพในเวียดนามยังคงมีสัดส่วนน้อยมาก (ไม่ถึง 1%) เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์พลาสติกทั้งหมด เวียดนามยังไม่ได้บังคับใช้พลาสติกชีวภาพสำหรับบรรจุภัณฑ์ อย่างไรก็ตาม ในเวียดนามเริ่มมีแนวโน้มของการผลิตและบริโภคผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพ ขณะนี้ มีผู้ผลิตรายใหญ่ เช่น An Phat Holdings (APH) ได้ลงทุนผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพ ซึ่งลงทุนโรงงาน 120 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อผลิตเม็ดพลาสติกชีวภาพ PBAT และผลิตภัณฑ์ Bioplastic เช่น ถัง หลอด ถ้วย ถุงมือฟิล์มถนอมอาหาร งาน กล่องใส่อาหาร เป็นต้น และส่งออกไปยัง 20 ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น และหลายประเทศในยุโรป สำหรับตลาดเวียดนาม ผู้บริโภคยังไม่เข้าใจผลิตภัณฑ์ Bioplastic มากนัก เนื่องจากราคาจำหน่ายสินค้า Bioplastic จะสูงกว่าพลาสติกธรรมดา 2-3 เท่า จึงไม่ยอมรับราคาสินค้าที่สูง นอกจากนี้ ยังมีผู้ผลิตรายอื่นๆ ด้าน Bioplastic ในตลาดเวียดนาม เช่น Ankor Bioplastics, BIOSTARARCH, Alta Plastics และ OPEC Plastics เป็นต้น

ในตลาดเวียดนาม ผู้ผลิตสินค้าบรรจุภัณฑ์มีแนวโน้มออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ให้โดดเด่นและดูเป็นธรรมชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสำหรับผลิตภัณฑ์เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น บริษัท Unilever Vietnam ได้ให้คำมั่นที่จะเปลี่ยนจากการใช้พลาสติกแบบเดิมมาเป็นพลาสติกรีไซเคิล 100% สำหรับบรรจุภัณฑ์สินค้าทุกประเภท หรือกระแสน้ำดื่มลดพลาสติก “Refill Station” ในเขตเมืองใหญ่ๆ เช่น ฮานอย โฮจิมินห์ ดานัง และ เกิ่นเทอ หรือแคมเปญที่นำเสนอเกี่ยวกับวัสดุทดแทนจากพืช (plant-based material) ควบคู่กับการใช้บรรจุภัณฑ์รีไซเคิล จากบริษัทที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด และผลิตภัณฑ์ดูแลส่วนบุคคลที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม Seventh Generation ด้วยความพยายามที่จะบริหารจัดการเรื่องนำบรรจุภัณฑ์พลาสติกกลับมาใช้ใหม่ บริษัทยักษ์ใหญ่อย่าง Coca-Cola, PepsiCo, Nestle ได้ประกาศแผนที่จะใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกรีไซเคิล (rPET) 100% ภายในปี 2568 ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมรูปแบบเศรษฐกิจหมุนเวียนของเวียดนาม

จากนโยบายของรัฐบาลในการลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม ประหยัดพลังงาน ส่งการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ร้อยละ 40 ในการสำรวจของ Vietnam Report ได้เลือกที่จะดำเนินแผนการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคตอันใกล้ โดยการเพิ่มการใช้วัสดุหมุนเวียนและวัสดุรีไซเคิล อย่างเช่น การจัดเก็บบรรจุภัณฑ์กระดาษ การสร้างโรงงานรีไซเคิล และลดการปล่อยคาร์บอน เป็นต้น

4. แนวโน้มตลาดสินค้าบรรจุภัณฑ์

ตามรายงานของ Vietnam Report ระบุว่า มี 5 ปัจจัยที่กำหนดแนวโน้มการพัฒนาด้านการผลิตสินค้าบรรจุภัณฑ์ในปี 2565 ได้แก่ ผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยทางอาหาร การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของผู้บริโภค การเติบโตของตลาดอีคอมเมิร์ซ และกระแสเทคโนโลยีเกิดใหม่ในตลาดเวียดนาม โดยมีแนวโน้มการผลิตและใช้สินค้าบรรจุภัณฑ์ ดังนี้

4.1 แนวโน้มบรรจุภัณฑ์ที่สะดวกต่อการใช้งาน

ปัจจุบัน ผู้บริโภคมักจะเลือกผลิตภัณฑ์ที่สะดวกต่อการใช้งาน ดังนั้นบรรจุภัณฑ์ที่อ่อนตัวและเบา ใช้วัสดุที่ทำจากโพลีโพรพีลีน (PP) ซึ่งมีความทนทานและปลอดภัยต่อการบรรจุอาหาร ไม่เป็นพิษต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจะได้รับความนิยมอย่างมาก

4.2 บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ (Smart Packaging)

บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะได้นำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ นวัตกรรมการควบคุมหรือปกป้องมาผสมผสานกับบรรจุภัณฑ์เพื่อยืดอายุผลไม้หรืออาหารในบรรจุภัณฑ์นั้น เพื่อให้อาหารมีอายุในการรับประทานที่ยาวนานขึ้น และสามารถเก็บไว้ได้นานยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กระแสของ Smart Packaging นั้นนิยมใช้กันในหลายประเทศและมีอัตราการเติบโตสูง สำหรับเวียดนามถือว่าเป็นตลาดที่มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะในอนาคตเนื่องจากได้รับความสนใจจากผู้ผลิตและผู้บริโภคอย่างมาก

4.3 บรรจุภัณฑ์อีคอมเมิร์ซ

ในช่วงที่ผ่านมา การเติบโตอย่างแข็งแกร่งของตลาดอีคอมเมิร์ซได้ผลักดันให้ผู้ประกอบการต่างๆ จัดทำบรรจุภัณฑ์ที่สร้างสรรค์ มีโลโก้ที่ชัดเจนและสะดุดตา รวมทั้งให้ข้อมูลครบถ้วนเกี่ยวกับสินค้า ในปี 2565 รายได้จากอีคอมเมิร์ซค้าปลีก B2C ของเวียดนามจะมีมูลค่าประมาณ 16,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และคาดว่าจะมีมูลค่า 39,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2568 เป็นอันดับ 2 ในการเติบโตอีคอมเมิร์ซในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจบรรจุภัณฑ์เติบโตตามไปด้วย

4.4 บรรจุภัณฑ์สีเขียว

ปัจจุบัน การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้ประกอบการต่างชาติ ที่มีเงินลงทุนสูง สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศนั้น ยังคงประสบปัญหาในด้านเงินทุนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย หากจะเปลี่ยนไปใช้บรรจุภัณฑ์กระดาษหรือบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีราคาค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม การใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือบรรจุภัณฑ์สีเขียวเป็นเทรนด์ที่ผู้ผลิตเวียดนามหลายรายได้ตั้งเป้าไว้ สำหรับผู้ผลิตที่ส่งออกไปต่างประเทศ ส่วนใหญ่ส่งออกผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นไปตามมาตรฐานของตลาดส่งออก

5. กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

5.1 กฎหมายป้องกันสิ่งแวดล้อม

5.1.1 ข้อ 1 มาตรา 8 ของกฎหมายว่าด้วยภาษีการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ปี 2553 กำหนดว่า สินค้าพลาสติกที่จำหน่ายในเวียดนามจะต้องเสียภาษีสำหรับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ 30,000 -50,000 ด่ง/กก.

5.1.2 หนังสือที่ 1316/QD-TTg ลงวันที่ 22 ก.ค 2564 ว่าด้วยแผนการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะพลาสติกภายในประเทศ โดยกำหนดเป้าหมายที่จะหันมาใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในห้างสรรพสินค้า และซูเปอร์มาร์เก็ตทุกแห่ง รวมถึงแหล่งท่องเที่ยว โรงแรมที่พักภายในปี 2568 พร้อมการจัดเก็บ ใช้ซ้ำ รีไซเคิล หรือกำจัดขยะพลาสติก ถึงร้อยละ 85 ของปริมาณขยะพลาสติกทั้งหมด ควบคู่กับการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบเชิงลบของพลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.1.3 เมื่อวันที่ 10 ม.ค 2565 เวียดนามออก Decree 08/2022/NĐ-CP กำหนดให้หยุดการผลิตและนำเข้าผลิตภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (ยกเว้นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมของเวียดนาม) บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ทางชีวภาพมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2573

5.2 ขั้นตอนการนำเข้า

5.2.1 สินค้าบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุอาหาร

1) เมื่อนำเข้าสินค้าบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุอาหารมายังเวียดนาม จะต้องดำเนินการทดสอบสินค้าที่ศูนย์ทดสอบสินค้า เช่น Quatest, Vinacontrol โดยเอกสารประกอบด้วย ฉลากสินค้า และหนังสือรับรองจดทะเบียนธุรกิจของผู้นำเข้า การทดสอบสินค้าใช้เวลาประมาณ 5-7 วัน

2) จัดทำหนังสือเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ด้วยตนเอง: ผู้นำเข้าเผยแพร่คุณภาพผลิตภัณฑ์ด้วยตนเองในสื่อมวลชน หรือในเว็บไซต์ของตน หรือในสำนักงานของบริษัท พร้อมกับส่งเอกสาร 1 ชุด ไปที่กรมความปลอดภัยด้านอาหาร หรือสำนักงานสาธารณสุขส่วนจังหวัด โดยกรมความปลอดภัยด้านอาหาร หรือสำนักงานสาธารณสุขส่วนจังหวัดจะประกาศชื่อของบริษัทนำเข้าและชื่อผลิตภัณฑ์ในเว็บไซต์ของหน่วยงาน

3) เอกสารเกี่ยวกับพิธีทางศุลกากร: ใบขนสินค้า, CO (Certificate of Origin), Commercial Invoice, Packing List, Bill of Lading, Arrival Notice

4) อัตราภาษีนำเข้าขึ้นอยู่กับ HS Code ของสินค้า แต่โดยรวมแล้ว สินค้าบรรจุภัณฑ์ที่นำเข้าจากไทย ถ้ามี CO Form D ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) จะเสียภาษีย้อยละ 0

5.2.2 ขั้นตอนการนำเข้าสินค้าเม็ดพลาสติกและกระดาษบรรจุภัณฑ์

1) สำหรับสินค้าเม็ดพลาสติกและกระดาษบรรจุภัณฑ์ เมื่อนำเข้ามาเวียดนามสามารถดำเนินพิธีทางศุลกากรตามปกติ โดยเอกสารประกอบด้วย ใบขนสินค้า, CO (Certificate of Origin), Commercial Invoice, Packing List, Bill of Lading, Arrival Notice

2) อัตราภาษีนำเข้าขึ้นอยู่กับ HS Code ของสินค้า แต่โดยรวมแล้ว สินค้าบรรจุภัณฑ์ที่นำเข้าจากไทย ถ้ามี CO Form D ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) จะเสียภาษีย้อยละ 0

6. โอกาสของผู้ประกอบการไทย

ตลาดสินค้าบรรจุภัณฑ์ในเวียดนามถือว่ามีศักยภาพในการเติบโต จากความต้องการบรรจุภัณฑ์สำหรับการค้าออนไลน์ และการเติบโตของภาคการส่งออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการส่งออกสูง เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนังและรองเท้า อาหารทะเล และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบ เป็นต้น จะช่วยให้บรรจุภัณฑ์กระดาษมีการเติบโตอย่างแข็งแกร่ง นอกจากนี้ เวียดนามมีการบริโภคภายในประเทศที่สูง โดยเฉพาะสินค้าอาหาร เครื่องดื่ม และสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้ความต้องการผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์พลาสติก โดยเฉพาะบรรจุภัณฑ์ PET และบรรจุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องประเภทอื่นๆ ในประเทศเวียดนามจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้ผลิตไทยสามารถพิจารณาเพิ่มการส่งออกเยื่อกระดาษ กระดาษแข็ง เม็ดพลาสติก และบรรจุภัณฑ์ประเภทต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นของตลาด นอกจากนี้ ด้วยนโยบายภาครัฐของเวียดนามในลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้มีการผลิตและการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนั้น จะเป็นโอกาสสำหรับสินค้าบรรจุภัณฑ์ของไทยที่มีความเป็นธรรมชาติ สามารถย่อยสลายได้ สามารถนำมารีไซเคิลได้ง่าย มีตัวเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่หลากหลาย และมีราคาที่เป็นมิตร

สำหรับโอกาสด้านการลงทุน ผู้ประกอบการไทยสามารถเข้าตลาดผ่านการเข้าซื้อกิจการในเวียดนามหรือจัดตั้งโรงงานผลิตในเวียดนามเพื่อส่งออกสินค้าไปยังประเทศต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อตกลงทางการค้าที่เวียดนามได้ลงนาม เช่น EVFTA, UKVFTA และ CPTPP เป็นต้น

7. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ

เมื่อดำเนินธุรกิจในเวียดนาม ผู้ประกอบการไทยควรคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อกิจการด้านการผลิตบรรจุภัณฑ์ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของผู้บริโภค ความผันผวนของราคาและแหล่งวัตถุดิบ และการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการภายในกับต่างประเทศ เพื่อกำหนดกลยุทธ์การค้าและการลงทุนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจในตลาดเวียดนาม

- ตลาดเวียดนามมีการแข่งขันที่สูงขึ้นระหว่างผู้ผลิตในประเทศ เนื่องจากมีการลงทุนโครงการผลิตสินค้าบรรจุภัณฑ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ สินค้าบรรจุภัณฑ์และวัตถุดิบที่นำเข้าจากไทยจะต้องพบกับการแข่งขันกับสินค้านำเข้าจากประเทศอื่นๆ ในอาเซียน เช่น ลาว มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เช่นกัน

- สำหรับผู้ผลิตไทยที่จะส่งเสริมการส่งออกสินค้าบรรจุภัณฑ์และวัตถุดิบมายังเวียดนาม ควรพัฒนาสินค้าที่มีลักษณะโดดเด่นหรือแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในตลาด ผลิตภัณฑ์ที่ใช้นวัตกรรมและมีความสร้างสรรค์รวมทั้งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและย่อยสลายได้ หรือผลิตภัณฑ์จากวัสดุรีไซเคิล เนื่องจากเป็นแนวโน้มที่เริ่มได้รับความสนใจจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้ผลิตและผู้บริโภคเวียดนาม

- ผู้ประกอบการควรปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตที่ทันสมัย รวมทั้งรักษาประสิทธิภาพและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป รวมทั้งศึกษาภาวะเปรียบเทียบด้านการค้าการลงทุน และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ เช่น เรื่องการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า มาตรฐานทางเทคนิค การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นต้น

ข้อมูลหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

1. MINISTRY OF INDUSTRY AND TRADE WEB PORTAL (MOIT)

Address: 54 Hai Ba Trung, Hoan Kiem, Ha Noi

Phone:(+84 24) 22202108

Fax: (+84 24) 22202525

Email: bbt@moit.gov.vn

Website: <http://www.moit.gov.vn>

2. MINISTRY OF PLANNING AND INVESTMENT PORTAL

Address: No. 6B, Hoang Dieu, Ba Dinh, Hanoi

Tel: (84-24) 38455298 (Ministry Office);

Fax: (84-24) 38234453 (Ministry Office)

Email: banbientap@mpi.gov.vn

Website: <https://www.mpi.gov.vn/>

3. HANOI DEPARTMENT OF HEALTH

Address: No. 4, Son Tay, Ba Dinh, Hanoi

Phone: +84 243 3998 5765

Email: vanthu_soyt@hanoi.gov.vn

Website: <https://soyte.hanoi.gov.vn/>

สมาคมที่เกี่ยวข้อง

1. VIETNAM PACKAGING ASSOCIATION

Ho Chi Minh :

Add: 81 Street No. 5, Binh Tri Dong B Ward, Binh Tan District, City. Ho Chi Minh

Tel: +84 90 3802397

Email: nganliksin@gmail.com

Website: www.hhbb.vn - www.vinpas.vn

Ha Noi:

Add: 1283 Giai Phong Street, Hoang Liet Ward, Hoang Mai District, Hanoi

Tel: +84 24 3645 1688

Fax: +84 24 3645 1699

Email: packexport-vn@hn.vnn.vn

Website: www.hhbb.vn - www.vinpas.vn

2. Vietnam Plastics Association

Add: 156 Nam Ky Khoi Nghia, District 1, Ho Chi Minh City, Vietnam

Tel: 028-35218552

Fax: 028-35218554

E-mail: info@vpas.vn

Website: <https://vpas.vn/en.html>

3. VIETNAM PAPER AND POWDER ASSOCIATION

Address: 59 Vu Trong Phung, Thanh Xuan Trung Ward, Thanh Xuan District, Hanoi;

Phone: 024.6654.2872

Email: vanphong.vppa@gmail.com

Website: <https://vppa.vn/>